

Jerker Bexelius: Sanningskommissionen 2026

Talare

Jerker Bexelius
Verksamhetschef

Datum

30 september 2026

Plats

Östersund, Sverige

Omständigheter

Sanningskommissionen för det samiska folket var en svensk statlig utredning som ämnade undersöka vilket ansvar den svenska staten och svensk politik haft i kränkningen av samiska rättigheter historiskt och vilka konsekvenser det har för nutiden. Utredningen, som påbörjades 2021 slutfördes 2026 och lämnades då till kulturminister Parisa Liljestränd efter tal och redogörelser vid överlämningen i Östersund.

- 1 Det blir nog en sorgesam dag, hörde jag någon säga häromdagen.

- Men jag har sedan länge bestämt mig för att möta den här dagen med hopp och förväntan. Förväntan om att ett erkännande av sanningen också måste följas av
5 ett erkännande om behov av förändringar.

- Varmt välkomna till Staare. Välkomna till en historisk dag. Idag, den 30 september, uppmärksammas i Kanada “National Day for Truth and Reconciliation”, en sanningens dag. Låt den 30 september från och med idag få
10 en särskild betydelse också här i Sverige. Låt oss minnas den dagen som dagen då någonting förändrades.

- Vi samer känner redan till den sanning som nu ska berättas. Vi lever den. Våra förfäder har gått bort med den. Våra barn överlever med konsekvenserna av
15 den. Men från och med idag är denna sanning inte längre bara vår att bära. Den är Sveriges. Ansvaret för den är Sveriges. För ett konstaterat fel som inte leder till förändring förblir ett fel. En sanning som skrivs ner i en rapport och sen ställs på en hylla förändrar ingenting. Den här dagen måste vara början, inte slutet.

- 20 Välkomna till den första dagen av en ljusare samisk framtid. Farväl assimilering. Välkommen rätten att vara same på ett sätt som vi själva definierar. Farväl rasism. Välkommen mångfald och respekt. Farväl den påtvingade tystnaden. Välkomna språken, berättelserna, jojken, konsten och kunskapen. Välkomna barnen. Välkomna till en tid där alla barn får tillgång till sin egen historia, sin
25 samtid och sin framtid. Där ett samiskt barn inte behöver leta efter sig själv mellan raderna i någon annans historieskrivning. Välkommen till en tid där våra

språk lever, där de hörs i hemmet och i förskolan, i skolan och på universitetet, i skogen och på fjället, på arbetsplatsen och i gränden där du bor. Välkomna till en tid där våra samiska institutioner har de resurser och den självständighet de behöver. Där Sverige inte bara säger att samerna är ett urfolk, utan också förstår vad det faktiskt betyder. Välkomna till en tid där varje Sámie kan känna: Min framtid räknas. Jag hör hemma här.

Många människor har lämnat sina berättelser till kommissionen. Den har kraftigt förtroende för statens genuint goda vilja. Det har krävt mod. Jag förväntar mig att mitt och mina vänners vittnesmål tas på allvar. Jag förväntar mig en respektfull tanke till de som gått före oss men som aldrig fick lämna sina vittnesmål. Men låt mig också påminna: många har valt att inte berätta. Min uppmaning är att förstå deras uteblivna ord som ytterligare berättelser och sanningar. Varje berättelse som har lämnats till kommissionen innebär ett förtroende. Ett förtroende för att sanningen spelar roll och ett förtroende för att sanningen leder till förändring. Sverige svik inte det förtroendet. Vi kan ju inte förändra det som har hänt, men idag får Sverige en möjlighet att påverka det som händer härnäst. Den viktigaste frågan nu är: kommer staten att se till att Sverige förändras när vi nu känner sanningen?

Till sametinget, Sáminuorra och alla samer som har kommit hit eller ser det här på avstånd och nu väntar på erkännandet, burie båteme. Till er som har berättat och vittnat eller tagit ställning genom tystnad, giitu. Till kommissionens ordförande, ledamöter och medarbetare, välkomna till Staare och tack för att ni har lyssnat. Till kulturministern och regeringens representanter, välkomna. Idag tar ni inte bara emot en rapport, ni tar emot våra berättelser, ni tar emot våra förväntningar, ni tar emot ett ansvar. Och till alla andra som är här, varmt välkomna.

Idag avslutas ett arbete, men samtidigt måste ett mycket större börja. Så låt den 30 september bli en dag vi för alltid minns. En dag för sanningen, en dag för ansvar, en dag för förändring och en dag för framtiden. Låt oss ta emot sanningen tillsammans och framför allt, låt oss göra någonting av den.

Källa

<div>Transkriberat från videoinspelning: Sanningskommissionen – Slutrapport Överlämnas, publicerad på YouTube, uppladdad av "samiskinfo", 30/9 2020 (Transkriberat 22/10 2026) </div>

Taggar

Invigningstal, Politiska tal, Sanningskommissionen för det samiska folket

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/jerker-bexelius-sanningskommissionen-2026>

70

75

80

85

90

95

100